

märka last

MTÜ Lastekaitse Liidu ajakiri
1/ 2016

**Uudne ja terviklik
lähenemine
hõivamata noortele**

**Salliv kool igasse
Eesti nurka**

**9. VEEBRUARIL
TÄHISTATAKSE
TURVALISE
INTERNETI PÄEVA**

KESKKONNAKLUBID KAMERUNI
LASTEKODUDES

Toimetaja:

Mart Valner

Kujundus:

Katrin Nõu

Kaane foto:

<http://www.imcreator.com>

Ajakirja kontakt:

ajakiri@lastekaitseliit.ee

ajakiri.lastekaitseliit.ee

Väljaandja:

MTÜ Lastekaitse Liit

„Meie ühine vastutus – ühiskond, kogukonnad, iga üksik inimene - on märgata abi vajavat last ja perekonda, sest igaüks meist on laste kaitsja! Olles koos sedavõrd tugevad, ei vajagi lapsed liigset professionaalset lastekaitset.“

-Jutta Saarevet

Sotsiaalkindlustusameti peadirektor

SISUKORD

4

**Uudne ja terviklik lähenemine
hõivamata noortele**

16

Salliv kool igasse Eesti nurka

18

**Keskkonnaklubid kameruni
lastekodudes**

30

**9. veebruaril tähistatakse
turvalise interneti päeva**

33

**Sotsiaalkindlustusameti
lastekaitseüksus alustab tööd
neljas Eesti piirkonnas**

Uudne ja terviklik lähenemine hõivamata noortele

*Annegrete Johanson,
mobiilse noorsootöö peaspetsialist*

*Liis Tamman,
rahvusvahelise noorsootöö vanemspetsialist
Tallinna Spordi- ja Noorsooamet*

HÕIVAMATA NOORED

Noored, kes on vanuses 15-29 ja kes ei õpi, ei tööta ja ei osale koolitustel – koonduvad ühise nimetuse NEET-noored alla. Mõned aastad tagasi hakati nimetatud sihtgrupile tähelepanu pöörama. Üheks tõukeks antud grupile enam tähelepanu pöörata oli Euroopa Elu ja Töötingimuste Parandamise Fondi (Eurofound) Uurimus, mille kohaselt ei tööta ega õpi ligi kuuendik 15–29-aastastest Eestis elavatest noortest (Eurofound2012). Tänapäevaks on aga välja kuulutatud mitu projektivooru ja hanget antud sihtgrupi toetamiseks ja teenuste välja arendamiseks. NEET-noortest ühe grupi moodustavad noored, kes on tegevusetud, - noored, kes ei otsi tööd ega ei käi koolis ning võivad olla seotud ohtliku ja/või asotsiaalse eluviisiga. Nimetatud noortele töötas Tallinna Spordi- ja Noorsooamet 2015. aastal välja programmi, mis kannab nime „Jalatalla“.

JALATALLA PROGRAMMI EELLUGU

Tallinna Spordi- ja Noorsooamet osaleb Sihtasutus Archimedes Noorteagentuuri pikaajalises rahvusvahelises arenguprogrammis „EVS as a TOOL for NEETWORK“, mille eesmärgiks on toetada organisatsioone nende töös NEET-noortega, kasutades selleks programmi Erasmus+ ja eelkõige Euroopa vabatahtliku teenistuse võimalusi. Antud programmis osalemise tulemusena arenes välja NEET-noortele suunatud programm „Jalatalla“.

Nimi tuleneb jalataldade funktsioonist – jalataldadel on mitmed erinevad punktid, mis inimest mõjutavad, lisaks aitavad jalad liikuda punktist A punkti B ehk saavutada oma eesmärgi.

PILOOTAASTAL TOIMUNUD

2015. aastal leidis aset Jalatalla programmi pilootaasta, kus osales 9 noort vanuses 15-17. Pilootaastal moodustasid sihtgrupi Tallinna Laste Turvakeskuse sotsiaalprogrammis osalevad või osalenud noored.

Programm leidis aset viis kuud, märtsikuust juunikuuni toimusid intensiivsed individuaalsed ja grupikohtumised ning juulikuus toimusid kaks noortevahetust – üks grupp käis Itaalias ja teine Bosnias.

Programmi raames toimusid seitse grupikohtumist, paralleelselt leidis aset igale osalenud noorele individuaalne mentorlus. Noortega töötas 4 mentorit. Pilootaasta koostööpartneriteks olid Tallinna Laste Turvakeskus, Põhja-Eesti Rajaleidja keskus, Eesti Töötukassa. Programmis osalenud noortest seitse on nüüdseks tööl või õpib ja kahe noore kohta info puudub.

KÄES ON AASTA UUS, NII KA ALGAB UUS PROGRAMMIAASTA

Programmi eesmärgiks on tõsta noorte sotsiaalseid oskusi, toetada nende toimetulekut ja konkurentsivõimet tööturule sisenemisel, õpingute alustamisel ja/või jätkamisel. Programmi on oodatud noored vanuses 15-25 eluaastat, kes ei tööta ega õpi või kellel on probleeme koolikohustuse täitmisega.

Programm koosneb kolmest faasist, millest esimene ja teine on mõeldud kõigile osalejatele, keda on maksimaalselt 14, kolmas faas 1-2 noorele. Programmi tegevustest saab ülevaate jooniselt.

I FAAS

TEAVITUSTÖÖ JA NOORTE KAASAMINE PROGRAMMI

1. Infoseminarid, ümarlauad kutsekoolidele, üldhariduskoolide spetsialistidele
2. Noorte programmi suunamine koostööpartnerite poolt
3. Vestlus hindamaks noore motivatsiooni programmis osalemiseks
4. Osalejate valik

GRUPITEGEVUSED (10X)

1. Tutvumine, kokkulepped, jäasulatamine, mentorite roll
2. Meeskonnatöö
3. Vastutus, tulevik, motivatsioon, õppima õppimine, võimalused vabatahtlikult (ööbimisega väljasõit)
4. Eneseteadlikkus, seoste loomine
5. Suhtlemine ja suhtlemisstiilid, eneseväljendamine, teiste tajumine ja arvamus
6. Seiklustegevus
7. Konfliktid, nende lahendamine, emotsioonidega toimetulek
8. Omaalgatus kogukonna jaoks, planeerimine
9. Omaalgatus kogukonna jaoks, teostamine
10. Lõpuüritus- Tööharjutused, kohakülastused ja vabatahtlik töö kohalikul

II FAAS

a. Euroopa vabatahtlik teenistus (EVS)

b. Noortevahetus/ed

c. Suur

milis

III FAAS

a. Järeltegevused EVS aastalt tulnud noorega (kogemuse mõtestamine, tu

dele ja lastekaitsetöötajatele

“Programm koosneb kolmest faasist, millest esimene ja teine on mõeldud kõigile osalejatele, keda on maksimaalselt 14, kolmas faas 1-2 noorele.”

likuks tööks

estamine

tasandil

namine teistesse program-
stesse tegevustesse

gi edasiste valikute tegemisel õppimise ja/või töö osas jne).

INDIVIDUAALTÖÖ

- * Pärast III kohtumist mentorite ja noorte kokku viimine
- * Järjepidev individuaalne töö
- * Karjääri- ja psühholoogiline nõustamine
- * Motivatsiooni ja valmisoleku hindamine EVS projektiks

- a. Ettevalmistused EVS aastaks ja tugi EVS ajal;
- b. Ettevalmistused noorte-vahetuseks ja tugi selle ajal;
- c. Tugi leidmaks tööd, õppimisvõimalusi.

RAHVUSVAHELINE KOGEMUS NEET NOORTELE

Erasmus+ programmi raames on mitmesuguseid võimalusi, mida seni on eelkõige aktiivsed noored kasutanud. NEET noored vajavad pikaajalisemat ettevalmistust, seda eelkõige meeskonnas toimimise, kultuuridest teadlikkuse, reisimise jm detailide osas, mis võivad aktiivsele noorele

juba varem tuttavad teemad olla.

Hõivamata noort ei tohiks siinkohal võtta kui midagi erisugust ja eraldiseisvat, oluline on, et noor oleks osa grupist ning saaks osaleda samadel alustel, kui teised. I aasta näitas, et rahvusvahelistes projektides osalemine andis noortele eduelamuse ja toe enesekindluse kasvamiseks valikute tegemiseks elus.

Kindlasti õpiti organiseerijate poolt seda, et teises kultuuriruumis ja grupis töötamine on iseenesest juba sedavõrd suur muutus, et mida mõistetavam on teema noorte jaoks, seda aktiivsemalt saab noor programmist osa võtta. Ehk näiteks keskkond teemana võib olla selle noore jaoks kergem kui demokraatia lahkamine.

EUROOPA VABATAHTLIK TEENISTUS JA NOORTEVAHETUSED JALATALLA PROGRAMMIS

Euroopa vabatahtlik teenistus (EVT) on noore võimalus kogeda vabatahtlikuna töötamist mõnes Euroopa riigis just temale huvipakkuval alal ning tutvuda selle riigi keele, inimeste ja kultuuriga (SA Archimedes Noorteagentuur). 2016. aastal on plaanis saata 2 noort tegema lühiajalist vabatahtlikku teenistust, 1 Sloveeniasse ja 1 Iirimaaale.

Rahvusvaheline noortevahetus on erinevatest Euroopa riikidest pärit noortegruppide omavaheline koostööprojekt, mille põhitegevuseks on noorte omavaheline kohtumine (5-21 päeva) Eestis või mõne partneri koduriigis.

Noortevahetus on suunatud noorte (sh vähemate võimalustega noorte) pädevuste arendamisele, kultuuridevahelisele õppimisele, sotsiaalselt oluliste teemade tundma õppimisele ning väärtuste tugevdamisele (tolerantsus, sõprus, demokraatia jne). Noortevahetuse korraldamine annab noorele rahvusvahelise kogemuse, avardab maailmavaadet, võimaldab luua koostöö- ja sõprussuhteid teistest rahvustest noortega ning annab hea võimaluse keelepraktikaks (SA Archimedes Noorteagentuur).

2015. aasta suvel osalesid neli Jalatalla programmi noort noortevahetusel Itaalias projekti „GET-UP: Generating international Exchanges To Upgrade youth Potential“ raames ja Bosnia ja Hertsegoviinas projekti „Our democratic future: The role of youth in modern democracy“ raames. Itaalias

noortevahetusel osalenud **noore sõnul** oli antud reis talle esmakordne kogemus reisida lennukiga, ühtlasi arendas ta enda inglise keele oskust ja sai rahvusvahelisi kontakte ja erinevaid huvitavaid teadmisi ja kogemusi. 2016. aastal soovitakse taas pakkuda noortele võimalust osalemaks noortevahetuse projektides.

JALATALLA PROGRAMMI SÕNUM

Sihtgrupiga tegelemisel on aeg-ajalt vaja seda pimedat usku, et just nüüd toimub see positiivne muutus, mida oleme oodanud. Ehk pakkuda võimalusi ja pakkuda veelkord võimalusi ning tuge neile noortele, kes ei oska seda algul ise küsima tulla! Me soovime, et neid noori ei isoleeritaks ega sildistataks, vaid pakutaks neile mitmekülgseid tegevusi kuuluvustunde tekitamiseks. Seetõttu tegeleme hetkel sihtotsinguga leidmaks programmi noored, kes seda vajavad.

Lilia Tkatš,

Tallinna Laste Turvakeskuse psühholoog

Jalatalla programm mõjutab kindlasti noore sotsiaalseid oskuseid ja valikuid, muutused toimuvad, sh väärtushinnangute süsteemis. Minu kliendi tagasiside antud programmile on olnud hea, talle väga programmis osalemine meeldis. Olen märganud, et programmis osalemise järel on noor hakanud mõtlema, millist elu ta soovib, kuhu jõuda tahab ning ühtlasi läks edasi õppima ka gümnaasiumisse.

“Võimalus reisida ja omandada rahvusvahelisi kogemusi tekitab noores kindlasti huvi projektis osalemiseks ja motiveerib tegutsema. See on heaks põhjuseks, miks alustada Jalatalla teekonda.”

Berit Vogt,

Eesti Töötukassa noortegarantii juht

Noortele suunatud koostööalgatused on töötukassa jaoks olulised, kuna annavad meile võimaluse jõuda nende noorteni, kes tavapäraselt töötukassaga ise kontakti ei otsi. Meie jaoks on tähtis luua noortega kontakt, tekitada huvi tööelu vastu ning selgitada, kuidas töötukassa saab noorele tööotsingutel kasulik olla. Ma siiralt usun, et igale noorele on temale sobiv ja huvipakkuv töö olemas ning me saame tööandja ja noore kokku viia.

Võimalus reisida ja omandada rahvusvahelisi kogemusi tekitab noores kindlasti huvi projektis osalemiseks ja motiveerib tegutsema. See on heaks põhjuseks, miks alustada Jalatalla teekonda. Väliskogemus ise annab noorele aga võimaluse nõ „puhtalt lehelt“ alustada ning õpetab enda võimeid paremini tundma. Olen ise 16-ne aastaselt välisriigis elanud ja tean, et see annab võimaluse end pidavalt ületada, suurendab enesuskku ning annab teadmise, et ma saan hakkama – olen tugevam kui ma arvasin. Selline kogemus tuleb noorele kasuks ka hilisemas tööelus.

Gerttu Aavik,

Eesti Noorsootöö Keskuse kaasatuse ja konkurentsivõime üksuse suunajuht

Noorte valdkonna arengukava 2014-2020 seab eesmärgiks suurendada noorte kaasamist ja parandada nende tööhõive valmidust. Noortele (s.h NEET noortele) suunatud tegevused peavad olema suunatud kohalikele tasandile ehk noorele võimalikult lähedale ja tema igapäevaelu keskkonda. Keerulisemates oludes noortele on väga oluline pakkuda vajadusel täiendavat tuge. TSNA poolt algatatud Jalatalla programm toetab mitmekülgset NEET noorte rahvusvahelistes programmides osalemise võimalusi ja pakub neile toetust. Väga positiivne on ka see, et pilootaastal on tegevustesse kaasatud mitmekesine koostööpartnerite ring, mis kõik saavad panustada täiendavaid ressursse noorte toetamiseks.

Lisainfot leiab Tallinna Spordi- ja Noorsooameti koduleheküljelt:

<http://www.tallinn.ee/est/noorteinfo/Jalatalla-programm>

SALLIV KOOL IGASSE EESTI NURKA

Eesti Õpilasesinduste Liit käivitab koostöös Lastekaitse Liiduga 2016. aasta märtsis üle-eestilise kampaania “Salliv Kool”, mille eesmärgiks on tõstatada taas koolikiusamise temaatika. Projekt keskendub mitte niivõrd füüsilisele vägivallale, vaid ideaalse koolikeskkonna loomisele.

Projekti käigus viiakse läbi sotsiaalseid eksperimente “Kas julged vahele astuda?”, foorumteatri etendusi üle Eesti ja suur sotsiaalmeedia aktsioon, levitades #MaPolePoksikott. Projekt kulmineerub üle-eestilise sallivuspäevaga. Päeva raames toimuvad foorumlauad, kus nii õpetajad, õpilased kui ka erinevad eksperdid räägivad läbi elava diskussiooni teemadel sallivus ning koolikiusamine.

Lisaks eelnevale luuakse noorelt-noorele süsteemi abil kiusatavate kogemustega ja töölehtedega veebikeskkond, mida on hiljem võimalik kasutada nii õpetajatel koolitöös kui ka noorsootöötajatel. “Projekti mõju ei saa mõõta ühekordselt,” sõnas “Salliva kooli” projektijuht Eleri

Pilliroog, “läbiviidavad tegevused jäävad noori mõjutama mitmeteks järgnevateks aastateks.”

Lastekaitse Liidu juhataja Martin Medar teab kui suur on vajadus kiusamisest vaba lasteaia ja kooli vastu, et kasvatada sallivamat põlvkonda, sallivas keskkonnas.

“Nagu kogu ühiskonnale, nii ka Lastekaitse Liidule on väga tähtis, et sallivus koolikeskkonnas kasvaks ning kiusamine väheneks. Sellele saavad paljud kaasa aidata igapäevaselt oma koolikeskkonnas. Need, kellel kool aga läbi on, võivad alati panustada kas või lihtsalt hoolides.” sõnas Medar.

Selle jaoks, et kõik saaksid kaasa aidata koolikeskkonna sallivamaks muutumiseks, on ka Hooandja keskkonnas käivitatud “Salliv kool” projekt. 14. veebruari, sõbrapäevani, saab projektile hoogu anda [siin.](#)

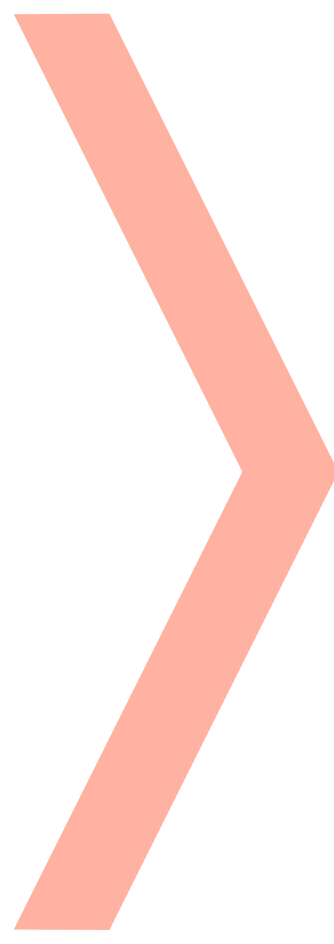

KESKKONNAKLUBID KAMERUNI LASTEKODUDES

Robert Sikk

Kamerun asub Lääne-Aafrika keskosas ja selle loodusliku mitmekesisuse tõttu nimetatakse seda tihti ka Aafrikaks miniatuuris. Osalesin kolmekuulises vabatahtliku töö Glen projektis riigi edelapiirkonnas, kus looduspilti ilmestavad liigirikkad vihmametsad, vulkaaniliivast ookeanirannad ning 4100 m kõrgusele ulatuv Lääne-Aafrika kõrgeim mägi – Mount Cameroon ehk Kameruni mägi.

Projekti peamised eesmärgid olid erinevas vanuses lastele keskkonnahariduslike tegevuste loomine sh õppekava väljatöötamine, tunniplaanide koordineerimine ning pikaajaliste lastekodude keskkonnaprojektide loomine.

Minu töökoht asus Buea linnas MTÜs Green Cameroon, mille tegevusvaldkonnad on jätkusuutliku arengu ja maapiirkonna sissetulekuallikate edendamine ning kaasaegsete keskkonnaprobleemide lahendamine. Nende probleemide hulka kuuluvad Kamerunis metsade hävimine, kõrbestumine, ebasobivate põlluharimisviiside kasutamine, puudulik jäätmekäitlus, veepuudus, terviseprobleemid, mis on põhjustatud ebasobivatest sanitaaringimustest ja ühiskonna suhtumisest.

Ametlikel andmetel elab Bueas 100 000 inimest, kuid tegelik arv võib olla erinevatel hinnangutel kordades suurem. Bueas asub seitse lastekodu ja need kõik on loodud eraalgatuslikult. Riigi poolt asutatud lastekodud asuvad siin piirkonnas vaid naaberlinnades Doualas ja Kumbas ning need on rohkem näidismajad, mis võtavad

endale piiratud arvu lapsi ja saadavad ülejäänud erakapitalil põhinevatesse lastekodudesse. Kameruni valitsus on korrumpeerunud ning lastekodudel on riigilt vähe tuge loota. Nii on lastekodudel, mis on leidnud endale lääne rahastajad, vedanud. Lastekodu Hotpec Lower Bokova külas Buea külje all on siin üks mainekamaid. Majas elab ülesaja lapse, kollektiivis on 35 töötajat ning kõnealune lastekodu on kõige lähemal vastamaks riigipoolsetele nõudmistele ja saamaks rahastust. Lastekodu on tegutsenud alates 1995. aastast ja sellel on mitmeid välisinvestoreid. „Üks asutus peab enne pikalt üksi hakkama saama ja oma olemusolu tõestama, enne kui riigipoolsele rahastusele loota võib,“ sõnab lastekodu juhataja mr. Mugri. Riigipoolsed ettekirjutused on näiteks, et laps võib olla lastekodus vaid kaks aastat ja selle aja jooksul tuleb talle pere leida ning alates 17st eluaastast peab laps lastekodust lahkuma. HotPeci juhataja leiab, et tihti pole selles eas noored veel piisavalt küpsed. Nende juures tegutsevas koolis saavad lapsed õppida lisaaastatel ka mõningaid erialaseid oskuseid.

Vajadus lastekodude järele on kaugelt suurem kui neid seni loodud. Buea Ülikooli tervise-uuringute osakond toob erinevatele allikatele toetudes ühes oma uurimustöös (The Burden of Orphans and Vulnerable Children Due to HIV/AIDS in Cameroon) välja 2010. aasta statistika, kus on mainitud, et Kamerunis on hinnanguliselt 1,203,918 orbu ja ohustatud last (neist 25,3% kannab HIV-d. HIV levik Kameruni rahvastiku koguarvust on hinnanguliselt 5,1%. Nende hinnangul ainult 9% neist lastest saavad mingisugustki abi).

Õnneks on suurfirmad hakanud ellu viima sotsiaalprogramme. Nii näeme EcoBank kampaaniat – iga Aafrika laps väärrib paremat tulevikku (Every Child in Africa Deserves a Better Future) - , mille raames saika lastekodu Roots4kids, mida regulaarselt külastasime, endale uued madratsid ja rahalist toetust. Sarnaseid aktsioone nägime reklaamimaska kohalikku telekompaniid MTN - nii luuakse nende rahastuse abil vanade lagununud koolimajade asemele uued kaunid ehitised.

Koos Glen projekti tandemipartnerite sakslanna Katharina Rehbergeri ja ungarlase Benjamin Tompaiga viisime keskkonnateemalised tunnid läbi Roots4kids ja Mounatin Kids lastekodudes, toetudes nelja elemendi – õhk, vesi, maa, tuli – metoodikale. Keskkonnaklubide tegevustest valmis praktiline käsiraamat, mille abil saab samalaadseid programme läbi viia ka teistes lastekodudes. Koolides otsest keskkonnateemasid ei käsitleta ja et keskkonnaklubid toimuvad lastekodudes pärast koolitunde, peavad need olema mängulised ja sobima ühtlasi erinevas eas lastele. Tundide raames ehitasime energiasäästliku

Koolides otsest keskkonnateemasid ei käsitleta ja et keskkonnaklubid toimuvad lastekodudes pärast koolitunde, peavad need olema mängulised ja sobima ühtlasi erinevas eas lastele.

välipliidi (kohalik standard on keedu-poti kolmele suurele kivil asetamine, mille juures põletatakse rohkem puitu), lisaks tegelesime aiapraktika, taaskasutuse, prügi sorteerimise ning keskkonnasäästliku tarbimise teemadega. Sõnum, mida korduvalt kohalikega jagasime, kandis endas mõtet, et lastekodulapsed vajavad lisaks materiaalsele toetusele ka inimesi, kes nendele oma aega panustavad, erinevaid erialaseid oskuseid jagavad ning inspireerivad, millega tulevikus tegeleda. Nii kaasasime läbiviidavatesse tundidesse kohalikke ja teisi Euroopa vabatahtlikke. Kuna Kameruni kultuur on hästi musikaalne – lauldakse ja tantsitakse igal võimalikul juhul, siis õpetasid lapsed pärast tunde mitmeid kohalikke mängu ja tantse meilegi. Teine lemmiktegevus poiste seas on jalgpallimäng – Kameruni meeskond on üks Aafrika parimaid ja see on siin populaarseim spordiala.

Loodusega kokkupuutumise vähesust siinsetele lastele ette heita ei saa. Nii tuntakse juba maast madalast erinevaid linnuliike ja ümberkaudseid taimi ning loomi.

Ka toidulauale võib lisaks akwangile, kokile ja erule sattuda näiteks suur rästik, mida süües peab asjatundmatule selgitama, et näiteks koer sureb luudes oleva mürgi kätte ära, aga inimestele see ei mõju.

Tundub, et siinset loodust tunnevad lapsed paremini kui meie, vabatahtli-

kud mujalt maailmast. Siiski tuleb ette huvitavaid seiku, kus näiteks enamik lapsi pole teadlikud, et siinne Kameruni mägi on vulkaan. Tõsi, nende elualjal pole vulkaan veel tõsiseid elumärke näidanud. Valdav osa lapsi, kellega töötasime, olid 12-aastased või nooremad. Viimati toimus väike vulkaaniline tegevus küll 2012. veebruaris, aga tõsisemalt näitas mägi oma väge 2000. aasta mais. Vulkaanide käitumist on üldiselt lihtsam ennustada

“Ka toidulauale võib lisaks akwangile, kokile ja erule sattuda näiteks suur rästik, mida süües peab asjatundmatule selgitama, et näiteks koer sureb luudes oleva mürgi kätte ära, aga inimestele see ei mõju.”

kui maavärinate, tornaadode või üleujutuste oma ning linn evakueeritakse aegsasti. Võime lastele rääkida ka plastiku põletamise kahjulikkusest, aga kui küsisime, et mida on tule tegemiseks vaja, vastasid kõik üksmeelselt – plastmassi, tikke ja puitu. Spetsiaalset kummi, millega tuld alustatakse müüakse ka turul. Võime ka rääkida prügi kahjulikkusest loodusele, samas kui rannikuäärsed kohalikud viskavad Limbe linnas prügi rannale, et ookean selle ära viiks. Hommikuti sõidab prügi-auto valjuhäälselt signaalitades läbi Buea linna, et kokku korjatud prügi mägedena kuhugi džungli servale ladustada. Prügi sorteerimist, nagu meie seda tunneme, siin veel ei toimu.

Uued märksõnad, mis selliste keskkonnateemaliste projektidega ka päevakorral on, näevad ette kultuurilist sidusust ja jätkusuutlikust, arvestamaks kohaliku keskkonna ja traditsioonidega ning mõtlemaks millistel tegevustel on pikaajalisem tulemus.

Green Camerooni juht Masango külastab meie Kamerunis oleku ajal selleteemalisi koolitusi Ugandas ja Indias ning leiab, et sõnades on need projektid kõik ilusad, aga tunnustust väärivad ka inimesed, kes rohujuure tasandil midagi ära teevad. Keskkonnateemalisi tegevusi siin-seal ikka märkame. Raadiost kuuleme saadet, kus räägitakse kui kahjulikud on kunstväetised ja kahjuritõrjevahendid, mida kohalikud massiliselt kasutavad (ka näiteks umbrohu tõrjeks majade ümber). Katharina käis tutvumas noortegrupiga, kes on hankinud endale litsentsi tootmaks paberkotte, mis peaksid asendama hakkama peatselt ärakeelatavaid kilekotte. Idee kaunistada paberkotid keskkonnasõbralike koomiksitega oli iseenesest lahe, iseasi kas nad suudavad sellest just masstoote teha. Ideedele loodetakse ka lääneinvestoritelt toetust saada. Kamerun ei ole endale veel väga suurt turismiturgu loonud, mistõttu on loodusest veel palju puutumata ning selle üle on Green Camerooni juhil Masangol ka hea meel. Ta leiab, et nii peakski see jääma, enne kui ökoturism saavutab selle sõna tõelise tähenduse.

Meie toetus lastekodudele jätkub läbi loodud kontaktide ja jätkutegevuste kodumaal. Hiina vaba-tahtliku Sandra Chao intervjuudest Mountain Kids, Roots4kids ja Grace of God lastekodude laste ja kasvatajatega selgub, et enim tuntakse puudust riidest ja jalanõudest ning toetusest koolimaksude maksmiseks. Mountain Kids unistab ka oma majast. See aitaks neil lisaks rendihindade pealt kokku hoida. Meie kümme nädalat kestnud loodusteemaline teekond lastekodudes päädis aga meeleoluka bussireisiga Limbe randa ja selle eest tahame öelda tänud kohalikule bussifirmale Musango, kes tegi meie palvel lastele välja bussisõidu Limbesse ja kohalikele poeomanikele, kes andsid toetustena kaasa toitu. Paljud Buea elanikud pole ookeani äärde sattunud ning mitmed lapsedki olid esimest korda ujumas. Päev läks korda ja meie keskkonnaklubide projekt sai ilusa punkti.

Glen projekti koordineerib Arengukoostöö Ümarlaud ja rahastab Eesti Vabariigi Välisministeerium.

“Enim tuntakse puudust riidest ja jalanõudest ning toetusest koolimaksude maksmiseks. Mountain Kids unistab ka oma majast. See aitaks neil lisaks rendihindade pealt kokku hoida.”

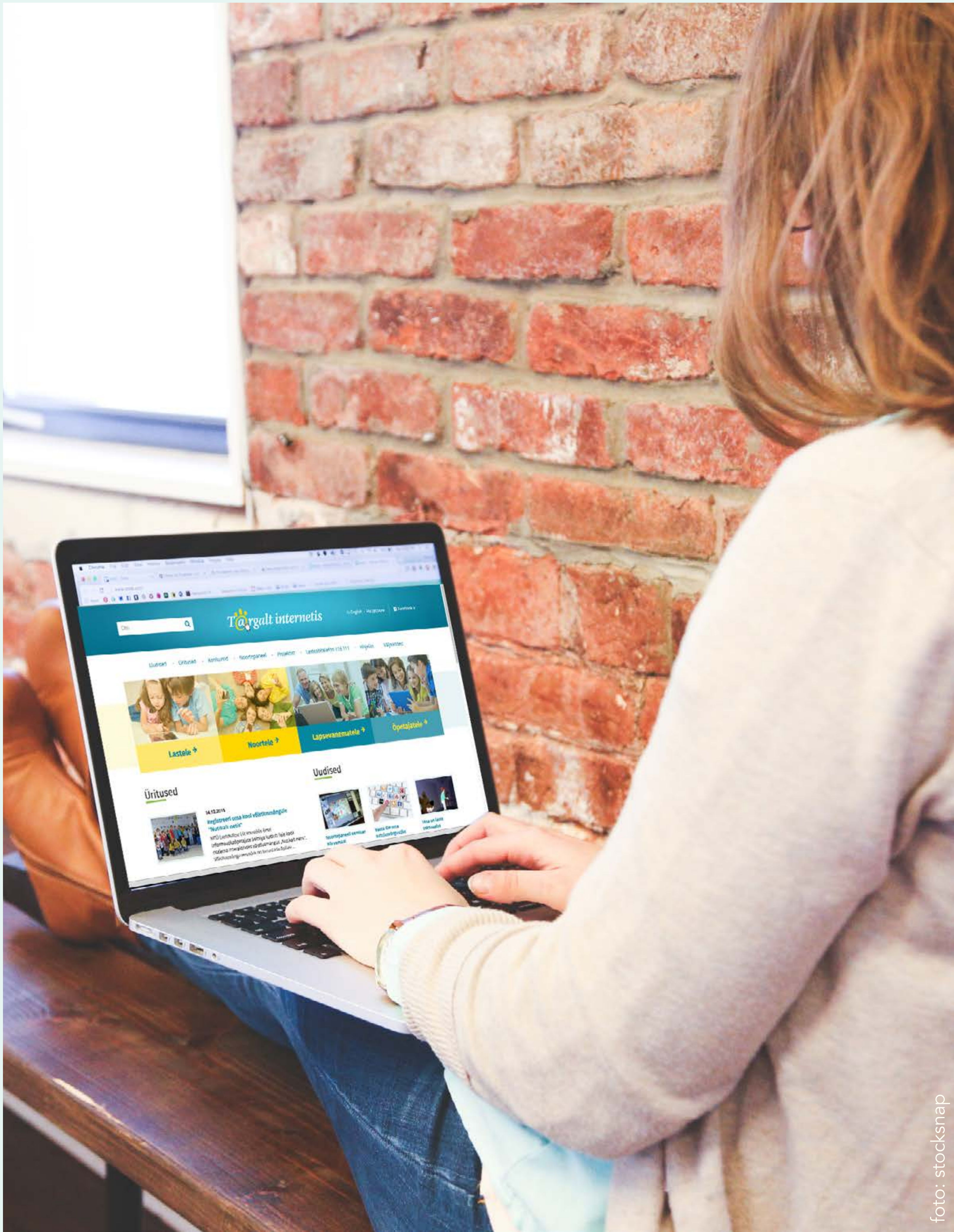

foto: stocksnap

9. VEEBRUARIL TÄHISTATAKSE TURVALISE INTERNETI PÄEVA

Kerli Kuusk

Projekti „Targalt internetis“ teavitustöö koordinaator
MTÜ Lastekaitse Liit

Tänavu tähistatakse rahvusvahelist turvalise interneti päeva 9. veebruaril. Eestis on sellel aastal turvalise interneti päeva sõnumiks „Nutikalt netis - kaitse ennast ja teisi“. Sellega kutsutakse üles internetti ja nutiseadmeid turvaliselt ja arendaval viisil kasutama, andes selleks häid nõuandeid nii lastele kui täiskasvanutele.

Projekti „Targalt internetis“ eestvedamisel kutsutakse kõiki koole, lasteaedu, noortekeskusi jt asutusi tähistama turvalise interneti päeva ja selle raames läbi viima lastele, noortele, lapsevanematele ja õpetajatele temaatilisi teavitussüritusi. Soovitusi ja häid materjale leiab selleks veebilehelt www.targaltinternetis.ee. Kõik, kes veebilehel oma üritustest teada annavad, saavad tunnustuse ja tunnustuse.

Turvalise interneti päevaks on valminud uus kujundus veebilehele www.targaltinternetis.ee ning üles on laetud mitmeid uusi ja huvitavaid materjale. Lastele on valminud lapsesõbraliku kujundusega alamleht <http://laps.targaltinternetis.ee> ja noortele suunatud infot leiab veebilehelt <http://noor.targaltinternetis.ee>.

9. veebruaril toimub Meriton hotellis tasuta turvalise interneti päeva konverents „Nutikalt netis - kaitse ennast ja teisi“, mis on suunatud eelkõige õpetajatele ja gümnaasiumi astme õpilastele. Täpsem info ja registreerimine toimub veebilehel www.targaltinternetis.ee.

Turvalise interneti päeva nädalal korraldatakse projekti Targalt internetis eestvedamisel meediakampaania, mille raames avaldatakse erinevates meediaväljaannetes temaatilisi videoid ja artikleid. Muu hulgas ilmub ka Lastekaitse Liidu ajakirja Märka Last Turvalise interneti päeva erinumber.

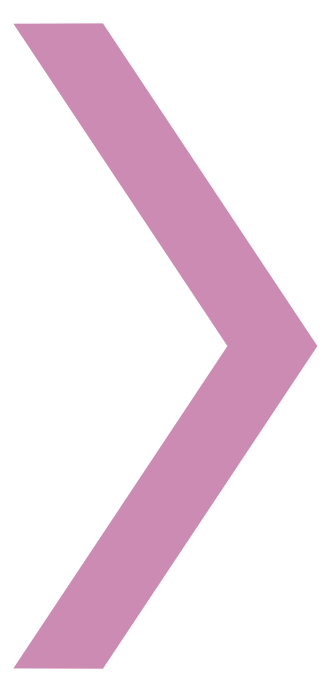
Veebruari lõpus toimub ka koolidevahelise võistlusmängu „Nutikalt netis“ avavõistlus. Võistlusmängu eesmärk on innustada õpilasi omandama teadmisi ja oskusi interneti ning digitaalsete kommunikatsioonivahendite targemaks ja turvalisemaks kasutamiseks. Võistlusmäng „Nutikalt netis“ sisaldab viktoriini, rollimänge, kodust ülesannet, nt temaatilise lühivideo tegemist, osavusmänge ja poolfinaalis ning finaalis ka väitlust. Osalema oodatakse 40 kooli võistkondi. Täpsem info ja registreerimine: <http://www.targaltinternetis.ee/event/registreeri-oma-kool-voistlusmangule-nutikalt-netis/>.

HEAD JA TURVALIST INTERNETI KASUTAMIST!

Sotsiaalkindlustusamet lastekaitseüksus alustab tööd neljas Eesti piirkonnas

1.01.2016 jõustunud uue lastekaitseseaduse eesmärgiks on soodustada lapsi väärtustava ja laste arengut võimaldava elulaadi ja keskkonna kujundamist, laste huvide esikohale seadmist ja laste elukvaliteedi parendamist panustades enam ennetusele ja õigeaegsele sekkumisele. Sotsiaalkindlustusameti lastekaitseüksuse spetsialistid paiknemisega Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Jõhvis alustasid tegevust koordineerimaks valdkondade ülelt lastega tehtavat tööd.

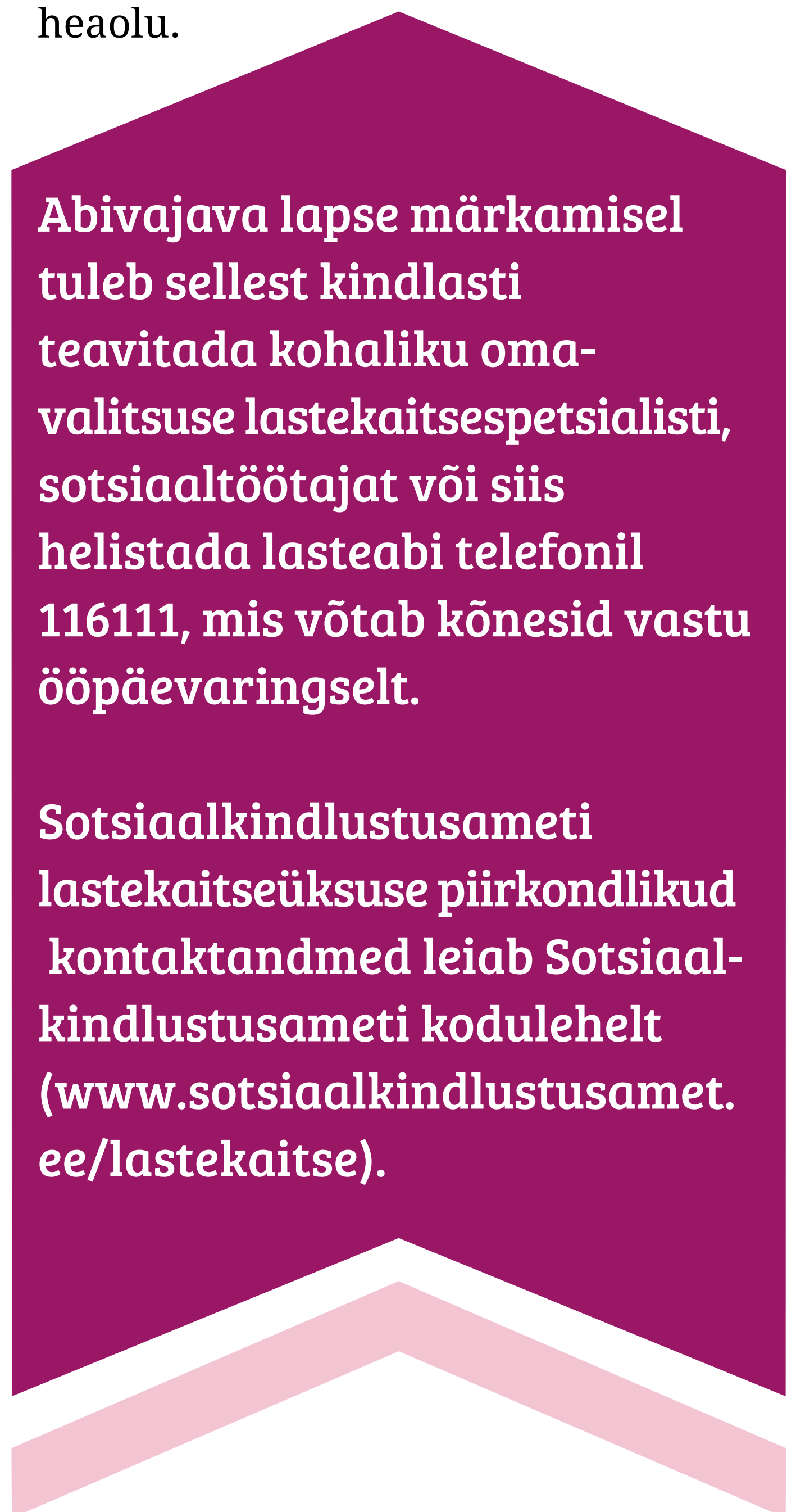
Uue lastekaitseaduse olulisem mõte on, et iga Eestis elav laps saaks talle vajalikku abi, siis kui ta seda vajab ja seda temale kõige sobivamal viisil.

Sotsiaalkindlustusameti peadirektori Juta Saareveti sõnul saame sellise ühiskonna, kus lastega on kõik hästi vaid siis, kui panustame sellesse kõik koos, sest ka piiramatu hulk lastekaitsetöötajaid üksi ei suuda pakkuda tuge kõikidele ja kõikjale. „Meie ühine vastutus – ühiskond, kogukonnad, iga üksik inimene - on märgata abi vajavat last ja perekonda, sest igaüks meist on laste kaitsja! Olles koos sedavõrd tugevad, ei vajagi lapsed liigset professionaalset lastekaitset,“ lisas Juta Saarevet.

Tulenevalt lastekaitseadusest on Sotsiaalkindlustusametis loodud lastekaitse üksus, mille eesmärgiks on eelkõige toetada ja tugevdada kohalike omavalitsuste lastekaitsetööd ning ühtlustada üleriigilist lastekaitsetöö praktikat ning koordineerida valdkondade ülest lastega tehtavat tööd. Lastekaitseüksus alustab tööd neljas piirkonnas spetsialistide paiknemisega Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Jõhvis, kelle ülesandeks on oma piirkonnas

kohalike omavalitsuste lastekaitsetöötajate nõustamine, koolitamine ja järelvalve teostamine.

Lapse parimaks elukeskkonnaks on perekond ning kui perekond vajab abi, peavad kohaliku omavalitsuse ja riigi spetsialistid toetama ja suunama lapsevanemaid tagamaks laste heaolu.

Abivajava lapse märkamisel tuleb sellest kindlasti teavitada kohaliku omavalitsuse lastekaitse spetsialisti, sotsiaaltöötajat või siis helistada lasteabi telefonil 116111, mis võtab kõnesid vastu ööpäevaringselt.

Sotsiaalkindlustusameti lastekaitseüksuse piirkondlikud kontaktandmed leiab Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt (www.sotsiaalkindlustusamet.ee/lastekaitse).

Tutvu erinevate Lastekaitse Liidu projektidega

www.lastekaitseliit.ee
ajakiri.lastekaitseliit.ee
www.targaltinternetis.ee
www.kiusamisestvabaks.ee

Uuri ka Lastekaitse Liidu lastelaagrite kohta

www.lastelaagrid.eu

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

T@rgalt internetis

A young child with light hair is shown in profile, looking towards the right. The child is wearing a vibrant, multi-colored striped knit hat and a bright, multi-colored jacket with red, blue, and yellow sections. The child's right hand is raised to their mouth, with their index finger pointing upwards, suggesting a state of deep thought or listening. The background is dark and out of focus, with some indistinct shapes that could be other people or objects. In the upper right corner, there is a blue circular graphic containing white text.

Anna meile tagasidet
ja soovita teemasid,
mida võiksime järgmistes
numbrites kajastada.

ajakiri@lastekaitseliit.ee